

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ
พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีความมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองสิ่งบ่งชี้หรือสิ่งที่สื่อถึงสินค้าท้องถิ่นที่มีคุณภาพ มีชื่อเสียงและมีลักษณะเฉพาะที่เชื่อมโยงกับสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นที่ต่างกัน ป้องกันไม่ให้ผู้บริโภครสสับสนหลงผิดในแหล่งผลิตสินค้า อันเป็นการให้สิทธิรวม (Collective Right) หรือสิทธิชุมชน (Community Right) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมกันรักษาและพัฒนาคุณภาพสินค้าท้องถิ่นของตน

๒. ขอบเขตของกฎหมาย

๒.๑ กำหนดนิยามของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ให้หมายถึง ชื่อ สัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่นใดที่ใช้เรียกหรือใช้แทนแหล่งภูมิศาสตร์ เพื่อบ่งบอกว่าสินค้าที่ผลิตจากแหล่งภูมิศาสตร์หรือท้องถิ่นนั้นเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะเฉพาะของท้องถิ่นดังกล่าว ซึ่งจะให้สิทธิการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนกับสินค้าที่ระบุเฉพาะแก่ผู้ผลิตสินค้าที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์หรือท้องถิ่นนั้น หรือให้แก่ผู้ทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้านั้นนับตั้งแต่วันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

๒.๒ กำหนดกระบวนการการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การแก้ไขและเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๒.๓ กำหนดสิทธิจากการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์และกำหนดความผิดในการละเมิดสิทธิในสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๓. องค์กรในการบังคับใช้กฎหมาย

๓.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม กำหนดกิจการอื่น (มาตรา ๔) และกำหนดรายชื่อสินค้าเฉพาะอย่าง (มาตรา ๒๘)

๓.๒ อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญา

อธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญามีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา ๓) และมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ (มาตรา ๔๓)

๓.๓ คณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

คณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการสูงสุด ผู้แทนสภาพนายความและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ศิลปศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หรือโบราณคดีซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกิน ๑๔ คน (มาตรา ๓๐) โดยมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ พิจารณาสั่งแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียน พิจารณาแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ (มาตรา ๓๑) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ (มาตรา ๓๓) เรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา (มาตรา ๓๕)

๓.๔ นายทะเบียน

นายทะเบียนมีหน้าที่พิจารณาตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียน (มาตรา ๑๓) ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (มาตรา ๑๔) แก้ไขทะเบียนที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อย (มาตรา ๒๑) ส่งเรื่องให้คณะกรรมการฯ วินิจฉัย (มาตรา ๒๒) และควบคุมการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด (มาตรา ๒๖)

๓.๕ พนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ตรวจสอบคำขอขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และหากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม สามารถแจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนมาให้ถ้อยคำชี้แจงส่งหลักฐานเพิ่มเติม หรือแจ้งนายทะเบียนให้ส่งเรื่องให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและให้ความเห็น (มาตรา ๑๒)

๔. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๔.๑ ผู้ขอขึ้นทะเบียนมีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และหากไม่เห็นด้วยกับคำสั่งนายทะเบียนหรือคำวินิจฉัยคณะกรรมการ มีสิทธิดำเนินการได้ดังนี้

- (๑) ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง (มาตรา ๑๓)
- (๒) ยื่นฟ้องต่อศาลภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัย (มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๘)

๔.๒ ผู้มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีหน้าที่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ขึ้นทะเบียนไว้ (มาตรา ๒๕) และมีสิทธิอุทธรณ์ ตลอดจนฟ้องศาล เกี่ยวกับคำสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของนายทะเบียน (มาตรา ๒๖)

๔.๓ ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่เห็นด้วยกับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่เห็นด้วยกับผลการวินิจฉัยคัดค้านของนายทะเบียนหรือผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการ มีสิทธิดำเนินการได้ดังนี้

- (๑) ยื่นคัดค้านคำขอขึ้นทะเบียนภายใน ๙๐ วันนับจากวันประกาศโฆษณา (มาตรา ๑๖)
- (๒) ยื่นขอให้แก้ไขหรือเพิกถอนการขึ้นทะเบียนต่อคณะกรรมการ (มาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๒๓)
- (๓) ยื่นอุทธรณ์คำวินิจฉัยคัดค้านของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัยของนายทะเบียน ตลอดจนยื่นฟ้องต่อศาลภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของคณะกรรมการ (มาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๒๔)

๕. การขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๕.๑ เงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีดังนี้ (มาตรา ๓ และมาตรา ๕)

- (๑) เป็นชื่อ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย หรือสิ่งอื่นใด ที่ใช้แสดงถึงพื้นที่แหล่งภูมิศาสตร์
- (๒) มีความเชื่อมโยงระหว่างสินค้ากับพื้นที่แหล่งภูมิศาสตร์
- (๓) ไม่เป็นชื่อสามัญของสินค้าที่จะใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น เช่น คำว่า “บริันตี” ที่คนทั่วไปเข้าใจว่าหมายถึงสุราชนิดหนึ่ง แทนที่จะเป็นสุราจากเมืองบริันตี ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น
- (๔) ไม่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือนโยบายแห่งรัฐ

๕.๒ ผู้มีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (มาตรา ๗) ได้แก่

- (๑) ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคล และรับผิดชอบพื้นที่แหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น

(๒) บุคคลธรรมดา กลุ่มบุคคล หรือนิติบุคคลที่ทำธุรกิจเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และมีถิ่นที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้านั้น

(๓) กลุ่มผู้บริโภคหรือองค์กรผู้บริโภคสินค้าที่ใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๕.๓ คำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์จะต้องประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับคุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะอื่นของสินค้า แหล่งภูมิศาสตร์ (มาตรา ๑๐)

๕.๔ กรณีที่เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของต่างประเทศ ให้แสดงหลักฐานการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศนั้นและหลักฐานการใช้มาจนถึงวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียนในประเทศไทย (มาตรา ๖)

๖. การตรวจสอบและการประกาศโฆษณาคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๖.๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารคำขอ พิจารณาในเรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไขการขึ้นทะเบียน และคุณสมบัติผู้ขอตามที่กำหนด เพื่อทำรายงานผลการตรวจสอบเสนอต่อ นายทะเบียนภายใน ๑๒๐ วันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ (มาตรา ๑๑)

๖.๒ นายทะเบียนพิจารณาคำขอตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยจะดำเนินการใน ๒ กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีคำขอไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ นายทะเบียนจะมีคำสั่งยกคำขอภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการตรวจสอบ และแจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอทราบภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ให้มีคำสั่ง (มาตรา ๑๓)

(๒) กรณีคำขอเป็นตามหลักเกณฑ์และเห็นควรขึ้นทะเบียนโดยมีเงื่อนไขหรือไม่ก็ได้ นายทะเบียนจะมีคำสั่งประกาศโฆษณาคำขอขึ้นทะเบียนเป็นเวลา ๙๐ วัน (มาตรา ๑๕)

๖.๓ ก่อนการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ นายทะเบียนจะประกาศโฆษณาคำขอเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่เห็นด้วยกับการขอขึ้นทะเบียนยื่นคัดค้าน โดยจะดำเนินการใน ๒ กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีมีผู้คัดค้าน พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งคำคัดค้านให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่มีการคัดค้าน (มาตรา ๑๗)

(๒) กรณีไม่มีผู้คัดค้าน หรือมีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาเป็นที่สุดให้ยกคำคัดค้าน นายทะเบียนจะขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันถัดจากวันที่ครบประกาศโฆษณาหรือวันที่ได้รับคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษา (มาตรา ๑๙)

๗. การแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

อาจมีการแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ใน ๒ กรณี ดังนี้

(๑) กรณีมีข้อผิดพลาดเล็กน้อย นายทะเบียนอาจสั่งแก้ไขการขึ้นทะเบียนนั้น (มาตรา ๒๑)

(๒) กรณีมีข้อผิดพลาดที่เป็นสาระสำคัญ ให้คณะกรรมการสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์วินิจฉัยเพื่อแก้ไขหรือเพิกถอนทะเบียน อันได้แก่ มีการขึ้นทะเบียนที่มีขอบด้วยกฎหมายโดยการอำพราง หรือมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริงในขณะขึ้นทะเบียน (มาตรา ๒๒) มีการเปลี่ยนแปลงรายการที่ขึ้นทะเบียนไว้ หรือสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กลายเป็นชื่อสามัญของสินค้า หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยตามมาตรา ๕ อันเนื่องมาจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังการขึ้นทะเบียน (มาตรา ๒๓)

๘. การใช้และการสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๘.๑ ผู้ผลิตสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ในแหล่งภูมิศาสตร์ตามที่ขึ้นทะเบียน และผู้ประกอบการค้าเกี่ยวกับสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์นั้น มีสิทธิใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่ระบุ และตามเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนด (มาตรา ๒๕)

๘.๒ ห้ามใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ระบุในคำขอขึ้นทะเบียน เพื่อให้บุคคลอื่นหลงเชื่อ (มาตรา ๒๗ (๑))

๘.๓ ห้ามใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในลักษณะที่อาจทำให้เกิดความสับสนหรือหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์คุณภาพ ชื่อเสียง หรือคุณลักษณะของสินค้า เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการค้ารายอื่น (มาตรา ๒๗ (๒))

๘.๔ ในกรณีทีสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เป็นสินค้าเฉพาะอย่างที่ได้รับควบคุมครองในระดับพิเศษ ได้แก่ ข้าว ไหม วน และสุรา ห้ามบุคคลใดใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์กับสินค้าข้าว ไหม วน สุรา ที่ไม่ได้มาจากแหล่งภูมิศาสตร์นั้น และห้ามการใช้คำว่า “ชนิด” “ประเภท” “แบบ” หรือถ้อยคำอื่นในทำนองเดียวกัน แม้จะระบุแหล่งผลิตที่แท้จริงก็ตาม (มาตรา ๒๘)

๘.๕ นายทะเบียนอาจมีคำสั่งให้ระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของบุคคลที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ขึ้นทะเบียนไว้ และไม่ปฏิบัติตามหนังสือแจ้งของนายทะเบียนภายในเวลาที่กำหนด โดยสามารถออกคำสั่งระงับการใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ได้ไม่เกิน ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่ง (มาตรา ๒๖)

๙. บทกำหนดโทษ

๙.๑ การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์เพื่อให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าสินค้าที่ผลิตจากแหล่งอื่นนั้นเป็นสินค้าที่มาจากแหล่งภูมิศาสตร์ที่ขึ้นทะเบียนไว้ หรือทำให้เกิดความสับสนหลงผิดในแหล่งภูมิศาสตร์ของสินค้า ถือเป็นความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้การกระทำใดที่เกิดขึ้นก่อนวันขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ไม่ถือเป็นความผิด (มาตรา ๒๗ และมาตรา ๓๙)

๙.๒ การใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์สำหรับสินค้าเฉพาะอย่างที่รัฐมนตรีกำหนดกับสินค้าที่ไม่ได้ผลิตจากแหล่งที่ขึ้นทะเบียนไว้ ถือเป็นความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๒๘ และมาตรา ๔๐)

๙.๓ ผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือสิ่งใดต่อคณะกรรมการฯ ตามมาตรา ๓๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท (มาตรา ๔๑)

หมายเหตุ – คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น โปรดอ้างอิงและยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

กองกฎหมาย
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พฤษภาคม ๒๕๖๕